

Femte roten, tomt 2

Kvarteret Härbärg

Sjuttonde roten 1637–57v

Södra Hamnen öster om östra hamnen

Åttonde roten 1657h-1670

5.2A Gamla Järnvågsplatsen

Ur Sven Gulin, Pustervik, Rosenlund och Järntorget, s. 45: Redan 1624 inrättades stadens första järnvåg i det lilla rådhus som då uppfördes i sydöstra hörnet av Stora torget. Vid en eldsvåda 1669 brann detta rådhus ner och ett nytt byggdes på rådhusets nuvarande plats. Järnvågen flyttades då till en holme i Stora Hamnkanalen, numera ingående i Brunnsparken. På 1780-talet började den emellertid få det trångt på denna holme och 1781 fick staden enl Baeckström rätt ”att i anseende till felande utrymme till järnets förvarande i metallvågen få göra upplag därav å den i senare tider uti Pustervik inplade och uppfyllda nya plan”.

Almquist (II:483) redogör för de skilda tidpunkterna för våghusets tillkomst. Han anser att man med säkerhet kan bestämma tidpunkten till 1683–1690. 1688 var takresningen färdig och följande år omtalas som leverantörer bildhuggaren *Nils Läser*, som utför festoner och lövverk till husets utsmyckning, *Hans svarvare*, som gör knappar och *Erik Henriksson*, som får betalt för fönsterglas. Målningsarbetarna var avslutade i maj 1690. Den räkning, som *målaren Petter Eriksson* därvid inlämnade ger en intressant interiör av byggnaden. På östra sidan om det nya våghuset började man år 1698 att uppföra ett ”järnsättningshus”.

Vid det nya århundradets ingång var holmen sålunda bebyggd med de två hus, som Cederbourg sedermera skildrar. (Cederbourg sid. 84 f, Fröding BGHE:21)

Nedanstående uppgifter om 5.2 måste om de överhuvud taget rör tomten gälla blott en del av den. Tomtnummeringen fastställes ju inre förrän 1786 och i synnerhet de första numren i tomtöreslängderna är osäkra.

1732–35: Manufaktoristen Andreas Damm (se 8.3) 1734 med *spinnargesällen Nils Andersson*, pigan Britta ibm *unge köpmannen Casper Wolfart*

1741: Manufaktoristen Andreas Damm, 1741 med *gårdsdrängen Bengt Pehrsson*, pigan *Maja Hiortman*. *spinnare Olof Kruse*, *Lars Bergman*. rullare Nils Andersson, Läre-gossar Olof Svensson, (Lars Bergman) *Johan Österman*, *Petter Kruse*

Färgaren Wilhelm Hoppes änka, blind och näringslös (1740). Här eller på granntomt

1745–53: (Tobaks) manufaktoristen Andreas Damm

1763–69: Framlidne borgmästare Eckermans änkefru

Superkargören Volrath Tamm

1775: Assessor välborne Herr Nicolaus von Jacobsson

1786–87: Fru Borgmästarinnan Eckerman

1790: Assessor von Jacobssons änkefru

1800: Handelsman G B Santessons änkas hus med hvälvda källare och magasiner

1800: Handelsman G B Santessons änkas hus